

LAGUTSKOTTETS betänkande № 10/1951 med anledning av landstingsmannen Rickard Lindroths petition № 17/1951 med förslag att landstinget ville giva landskapsnämnden i uppdrag att tillsätta en kommitté för att undersöka möjligheterna av sådan ändring av vallagen för landskapet Åland, att åländska sjömän, varhelst dessa befinna sig, bliva i tillfälle att deltaga i val av Ålands landsting.

Med anledning av förenämnda petition, varöver landstinget inbegärdt lagutskottets utlåtande, får utskottet värdsammast framhålla följande:

Till 1948 års landsting inlämnades av representanten Rauha Åkerblom m.fl. en petition med alldeles samma syftemål som den föreliggande. Petitionen remitterades av landstinget för beredning till lagutskottet, som i sitt betänkande № 10/1948 avböjde densamma med följande motivering:

"/ "Enligt § 3 i landstingsordningen skola landstingsmännen utses genom omedelbara och proportionella val. Valrätt må ej utövas genom ombud. Dessa principer gälla beträffande alla val, såväl politiska som kommunala, och bilda hörnstenar i vårt demokratiska samhällsskick.

Utan tvivel är det ett viktigt samhällsintresse, att envar skall få utöva sin rösträtt, alldeles oberoende av skattebetalningsförmågan. Men i rösträtten inneligger även en skyldighet att utöva densamma så, att de allmänna principerna för valen icke äventyras. Från kravet på omedelbarhet vid valen synes man icke kunna bortse, ej heller från bevarandet av valhemligheten.

Vid varje val är det många, som ej äro i tillfälle att utöva sin valrätt. Sjömännen äro icke de enda, som befinna sig i det

läge, att de ej kunna infinna sig vid valurnorna. Den rätt, som petitionärerna åsyfta borde därför tillkomma icke blott sjömän utan även alla andra valberättigade, som ej i vanlig ordning kunna utöva sin rösträtt.

Valrätten är visserligen en betydelsefull medborgerlig rättighet, men samhället bör dock icke iklädas oberäknliga kostnader för att var och en under alla omständigheter skall kunna utöva densamma. Det gives enligt utskottets övertygelse ej heller några möjligheter att för rimliga kostnader anordna val under nödig kontroll och med bevarande av valhemligheten för frånvarande valberättigade. Valkontrollen kan ej åvälvas myndigheter eller personer utom landskapet. Huru önskvärt det än vore, att alla valberättigade kunde få utöva sin valrätt, möter sakens ordnande dock på oövervinneliga svårigheter.

I anseende härtill och då man icke heller i riket ännu gått in för sådan lagstiftning, som petitionärerna avse, - de praktiska svårigheterna och kostnadsfrågan hava uppenbarligen verkat avskräckande, - anser utskottet att man icke heller i landskapet för närvarande bör försöka genomföra reformen. Riket har dock större möjligheter än landskapet att åvägbringa densamma. Skall reformen genomföras, borde den även gälla alla val, icke blott valen till landstinget.

Samtidigt som utskottet i princip ställer sig på samma ståndpunkt som petitionärerna, måste utskottet därför av praktiska och ekonomiska skäl för landstinget värdsammast föreslå

att landstinget ville förkasta petitionen."/

I sin nuvarande sammansättning intager lagutskottet samma ståndpunkt till frågan som 1948 års lagutskott. Förutom praktiska och ekonomiska skäl, som åberopats av 1948 års lagutskott, kunna även anföras konstitutionella. I anseende härtill och då petitio-

nären icke anvisat någon framkomlig väg, som den av honom åsyftade kommittén kunde följa i sitt arbete, anser utskottet kommittéarbetet vara på förhand dömt att misslyckas, varför utskottet värdsammast för landstinget föreslår,

att landstinget ville avböja petitionen.

Mariehamn den 2 mars 1951.

På lagutskottets vägnar:

Tor Brenning.

Axel Kufschinoff.

Närvarande i utskottet: Tor Brenning, ordförande, Herman Mattsson, Jonatan Sjöblom, Jan Erik Eriksson och Gerdus Ekström (suppleant).